

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

25 січня 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 6

Щодо забезпечення організації роботи судів в частині фіксування судового засідання технічними засобами

З 01 січня 2019 року набули чинності зміни до частини п'ятої статті 27 Кримінального процесуального кодексу України. Згідно нової редакції цієї норми процесуального закону під час судового розгляду та у випадках, передбачених Кодексом, під час досудового розслідування забезпечується повне фіксування судового засідання та процесуальних дій за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів. Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, передбаченому цим Кодексом.

Відповідно до частини четвертої статті 107 КПК України фіксування за допомогою технічних засобів кримінального провадження під час розгляду питань слідчим суддею, крім вирішення питання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, та в суді під час судового провадження є обов'язковим. У разі неприбуття в судове засідання всіх осіб, які беруть участь у судовому провадженні, чи в разі, якщо відповідно до положень цього Кодексу судове провадження здійснюється судом за відсутності осіб, фіксування за допомогою технічних засобів кримінального провадження в суді не здійснюється.

Наведені законодавчі норми за своєю суттю є імперативними, а тому фіксування за допомогою технічних засобів розгляду питань слідчим суддею, віднесених до його компетенції, за винятком випадків, передбачених частиною четвертою статті 107 КПК, є обов'язковим.

Разом із тим, процесуальне законодавство не враховує тих випадків, коли учасники провадження, письмово підтримуючи свою процесуальну позицію, звертаються до слідчого судді із клопотанням про розгляд відповідного питання за їх відсутністю.

У зв'язку із вищенаведеним до Ради суддів України надходять численні звернення щодо організації роботи судів при розгляді кримінальних проваджень.

Зокрема, станом на 21 січня 2019 року до Ради суддів України надійшла інформація про відсутність технічної спроможності забезпечити виконання вимог частини п'ятої статті 27 КПК України у 125 судах. Причиною цьому є відсутність більше як однієї тисячі залів судових засідань, невідповідність потребам

програмного та технічного забезпечення, спроможності електромереж та мережевого з'єднання.

Станом на сьогодні, єдиним програмним комплексом, що використовують у своїй діяльності суди, який має технічну можливість забезпечити в повній мірі виконання вказаних вимог процесуального закону є комплекс ПЗ «Акорд», поєднаний із відповідною технікою фіксування візуальної та аудіо інформації – мікрофонами, відеокамерами, та з'єднаними з ними комп'ютерними блоками.

Наприклад, у Самарському районному суді м. Дніпропетровська фактично працює 7 суддів, а залів які обладнані вказаними технічними засобами лише 3, у Святошинському районному суді м. Києва фактично працює 18 суддів, а залів які обладнані вказаними технічними засобами також лише 3, у Сєверодонецькому міському суді Луганської області фактично працює 8 суддів, у той же час залів, які обладнані вказаними технічними засобами лише 3, у Калуському міськрайоновому суді Івано-франківської області фактично працює 6 суддів, а залів які обладнані вказаними технічними засобами лише 2, у Кременецькому районному суді Тернопільської області фактично працює три судді, а залів які обладнані вказаними технічними засобами лише 1 тощо. У багатьох випадках створюються черги судових засідань для розгляду клопотань слідчими суддями та кримінальних проваджень. Разом із цим, з інформації Державної судової адміністрації України стосовно стану матеріально-технічного забезпечення судів вказаними технічними засобами кримінального провадження вбачається, що остаточне оснащення судів такими засобами відбудеться протягом 2019 року. Тобто, фактично має місце ситуація, коли до судів та слідчих суддів у великих обсягах надходять відповідні матеріали для розгляду, але здійснити розгляд останніх у передбачені кримінальним-процесуальним законодавством строки не вбачається можливим.

Як наслідок, така ситуація породжує критику роботи органів судової влади, не сприяє підвищенню авторитету суду в Україні, натомість створені додаткові перепони для виконання завдань кримінального судочинства.

З огляду на наведене, є доцільним до повного забезпечення судів залами судових засідань, технічними засобами кримінального провадження вжити заходи щодо відтермінування суцільної відео фіксації судового розгляду кримінальних проваджень. У зв'язку із чим, Рада суддів України вважає за доцільне звернутись до суб'єктів права законодавчої ініціативи щодо внесення проекту відповідного закону на розгляд до Верховної Ради України, та звернути увагу законодавчого органу на необхідність прийняття такого законопроекту у найкоротший термін.

При цьому, Рада суддів України враховує, що таке відтермінування має уніфікуючий аспект із іншими галузями судочинства, та пов'язано із початком роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційну системи, функціонування якої і має забезпечити повне фіксування судового засідання за допомогою відео- та (або) звукозаписувального технічного засобу в порядку, передбаченому Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему в цивільному судочинстві (стаття 247 ЦПК України), адміністративному судочинстві (стаття 299 КАС України) і в господарському судочинстві (стаття 222 ГПК України).

Одночасно із цим, Державна судова адміністрація України має вжити ефективних та дієвих заходів щодо вирішення проблем із забезпечення судів умовами для належної організації роботи і, зокрема повного забезпечення судів технічними засобами судових проваджень. Перш за все, слід з'ясувати актуальні

потреби судів у технічних засобах та терміново, у найкоротші строки та у повному обсязі, забезпечити задоволення таких потреб в звуко- та відеозаписувальних технічних засобах. Окрім цього, за викладених обставин, Рада суддів України вважає, що Державній судовій адміністрації України необхідно у найкоротші терміни розробити та проінформувати Раду суддів України про календарний план заходів усунення вказаних недоліків у забезпеченні діяльності судів.

З огляду на наведене, заслухавши та обговоривши висновок члена комітету з питань організаційно-кадрової роботи судів, органів суддівського самоврядування Ради суддів України Мовчана Д. В., позицію щодо окреслених проблемних питань заступника Голови Державної судової адміністрації України Чорнуцького С.П., який підтримав пропозиції Ради суддів України у цьому питанні, Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Звернутись до суб'єктів права законодавчої ініціативи з рекомендацією про невідкладне змін до частини п'ятої статті 27 Кримінального процесуального кодексу України щодо перенесення термінів відео фіксації судових засідань.

2. Звернутись до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду з проханням надати методичну допомогу щодо:

- виконання положень частини четвертої статті 107 КПК України в частині застосування технічних засобів кримінального провадження під час розгляду питань слідчим суддею у тому випадку, коли учасники провадження звернулись до слідчого судді із відповідними письмовими заявами про розгляд такого питання за їх відсутності;

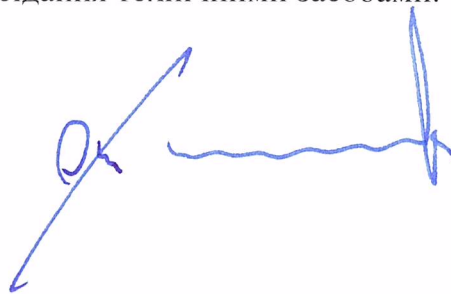
- застосування частини шостої статті 107 КПК України у випадку, коли сторони не вважають за необхідність фіксування процесу з допомогою відеофіксації.

3. Державній судовій адміністрації України:

- невідкладно вивчити актуальні потреби судів у відео- та звукозаписувальних технічних засобах, виходячи із необхідності забезпечення роботи усіх суддів, а не лише із наявних залів судових засідань;

- у строк до 15 лютого 2019 року проінформувати Раду суддів України про календарний план заходів щодо забезпечення діяльності судів в частині повного фіксування судового засідання технічними засобами.

Голова
Ради суддів України

О. С. Ткачук

ЗАКОН УКРАЇНИ
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу
України щодо удосконалення фіксування технічними засобами
судового засідання»

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88):

1) Внести зміни до статті ч. 5 ст. 27 Кримінального процесуального кодексу України та викласти її в наступній редакції:

Стаття 27. Гласність і відкритість судового провадження та повне фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій

5. У випадках, передбачених цим Кодексом, під час досудового розслідування забезпечується повне фіксування процесуальних дій за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів.

Під час судового розгляду та у випадках, передбачених цим Кодексом, під час досудового розслідування забезпечується повне фіксування судового засідання за допомогою відео- та (або) звукозаписувального технічного засобу в порядку, передбаченому Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему. Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, передбаченому цим Кодексом.

До дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи фіксування судового засідання здійснюється за допомогою звукозаписувальних технічних засобів, що функціонують у судах на день набрання чинності редакцією Кодексу із змінами, внесеними згідно із Законом № 2213-VIII від 16.11.2017, ВВР, 2017, № 49-50, ст.444.

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

III. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом:

- 1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- 2) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради
України

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального
процесуального кодексу України щодо удосконалення фіксування
технічними засобами судового засідання»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України обумовлене необхідністю удосконалення застосування процедури фіксування технічними засобами судового засідання. Із 01 січня 2019 року згідно оновленої редакції . ч. 5 ст. 27 Кримінального процесуального кодексу України на законодавчому рівні змінились вимоги до процедури фіксування за допомогою технічних засобів кримінального провадження. При цьому, суб'єктами правової реалізації вказаних вимог процесуального закону є як судді, що розглядають кримінальні провадження, так і слідчі судді, як спеціальний суб'єкт, що має відповідний процесуальний статус, пов'язаний із застосуванням вказаних норм. Станом на сьогодні, єдиним програмним комплексом, що використовують в своїй діяльності суди, який має технічну можливість забезпечити в повній мірі виконання вказаних вимог процесуального закону є комплекс ПЗ «Акорд». Разом із цим, з інформації Державної судової адміністрації України стосовно стану матеріально-технічного забезпечення судів вказаними технічними засобами кримінального провадження остаточно оснащення судів такими засобами відбудеться протягом 2019 року. Тобто, фактично має місце ситуація, коли до судів та слідчих суддів у великих обсягах надходять відповідні матеріали для розгляду, але здійснити розгляд останніх у передбачені кримінальним-процесуальним законодавством строки не вбачається можливим через низький рівень забезпечення органів судової влади технічними засобами кримінального провадження.

У зв'язку із чим, неналежне технічне незабезпечення розгляду кримінальних проваджень та матеріалів проваджень слідчих суддів на стадії досудового розслідування із дотриманням вимог в частині відео фіксації обов'язкове буде обумовлювати ризики, що не сприятимуть подальшим шляхам ухвалення законних та обґрунтованих рішень. Як наслідок, така ситуація буде породжувати критику роботи органів судової влади, та не сприятиме підвищенню авторитету суду в Україні.

Окрім цього, впровадження повної фіксації судових засідань має носити системний характер, та мати уніфікуючий аспект із іншими галузями судочинства, та, зокрема, бути пов'язаним із стартом роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційну системи, функціонування якої передбачає повне фіксування судового засідання за допомогою відео- та (або) звукозаписувального технічного засобу в порядку, передбаченому Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему в цивільному судочинстві (ст. 247 ЦПК України), адміністративному судочинстві (ст. 299 КАС України) і в господарському судочинстві (ст. 222 ГПК України).

2. Мета і завдання прийняття проекту Закону

Метою цього законопроекту є удосконалення процедури фіксування технічними засобами судового засідання, у спосіб її впровадження за принципами роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційну системи.

3. Правові аспекти

Законопроектом вносяться зміни до Кримінального процесуального кодексу України . Прийняття проекту Закону не потребуватиме внесення змін та доповнень до інших законодавчих актів України.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація законопроекту не потребує виділення додаткових коштів з Державного бюджету України.

5. Позиція заінтересованих органів

Законопроект стосується інтересів інших органів, а саме: органів Прокуратури України, Державної судової адміністрації України, органів адвокатури.

6. Регіональний аспект

Проект Закону України не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6.1 . Запобігання дискримінації

У законопроекті відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції

У законопроекті відсутні правила та процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект Закону України не потребує проведення консультацій з громадськістю.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект Закону України не потребує проведення консультацій із соціальними партнерами.

10. Оцінка регуляторного впливу

Законопроект не є регуляторним актом та не потребує погодження з Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва.

10.1 . Вплив реалізації акта на ринок праці

Проект не стосується питань впливу реалізації акта на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Прийняття проекту Закону та реалізація його положень дозволить вирішити проблему несвоєчасного розгляду у судовому порядку відповідних матеріалів кримінальних проваджень через нестачу відповідних засобів повної фіксації судового засідання та уніфікувати таку процедуру фіксації з іншими видами судових проваджень.